

ošetření rány; podávání antibiotik se řídí závažností poranění.

Za specifické opatření proti tetanu je buď podání očkovací látky, nebo podání očkovací látky proti tetanu a antitetanického globulínu. Jejich použití se řídí stavem proočkovanosti pacienta. Dále se stanoví, kteří pacienti se pokládají za proočkované a kteří za neproočkované a podle toho se stanoví postup a speciální opatření rozdílné pro tyto dvě kategorie.

Další ustanovení pojednávají o záznamech do občanských průkazů a pokyny k provádění specifických opatření při některých zvláštních chirurgických výkonech (operace na konečnicku, na tlustém střevě, extrakce cizích těles z tělních dutin apod.).

Klinické zkoušky léčiv — ZO č. 57 VMZ-ČSR č. 21—24/1975

Klinické zkoušení léčiv povoluje ministerstvo zdravotnictví ČSR na žádost organizace vyrábějící léčiva, výzkumných ústavů, klinik, jiných zdravotnických zařízení a státních orgánů. Žádost musí obsahovat stanovené údaje, je třeba připojit i plán klinického zkoušení, zkušební pracoviště, případně i jméno pracovníka, který bude klinickým zkoušením pověřen.

Příloha obsahuje podrobný postup při provádění předklinického a klinického zkoušení léčiv, jeho rozdělení na jednotlivé etapy apod.

Povinné preventivní rentgenové vyšetření — ZO č. 13 VMZ-ČSR č. 10/1971

Rentgenové vyšetření hrudních orgánů se povinně provádí

- u dorostu,
- u vojáků ČSLA v základní službě,
- u vojáků z povolání,
- u ostatních příslušníků ozbrojených sborů,
- u sportovců,
- u dárců krve,
- u pracovníků vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné,
- u pracujících, u nichž se vyžaduje zvláštní zdravotní způsobilost,
- u pracujících na pracovištích s rizikem silikózy a jiných pneumokonióz,
- u ostatního obyvatelstva podle místní epidemiologické situace, zpravidla však jednou za 2 roky,
- u osob, které jsou v kontaktu s tuberkulózu.

Pro jednotlivé tyto kategorie se stanoví lhůty rtg vyšetření.

Zvláštní rtg vyšetření hrudních orgánů se provádí

- u těhotných žen,
- u šestinedělek.

Dále je povinné rtg vyšetření novorozenců a nemluvnat při podezření na poruchu kyčel-

ních kloubů. U sportující mládeže se před zařazením do vyšší věkové kategorie provádí preventivní rtg vyšetření zápěstí a kostí ruky.

Seznamy prací a pracovišť zakázaných ženám, těhotným ženám a matkám do konce 9. měsíce po porodu a mladistvým v oboru působnosti ministerstva zdravotnictví ČSR — SSR

ZO č. 3 VMZ-ČSR č. 2—3/1973

ZO č. 45 VMZ-SSR z roku 1972

Metodická opatření rozdělují zákazy prací do tří přehledů podle tří kategorií a jejich podrobný výčet je uveden ve třech samostatných přílohách, věnovaných

- pracem a pracovištím zakázaným všem ženám,
- pracem a pracovištím zakázaným ženám ode dne zjištěného těhotenství a matkám do 9. měsíce po porodu,
- pracem a pracovištím zakázaným mladistvým.

Organizacím se stanoví povinnost pravidelně přezkoumávat situaci na pracovištích z hlediska dodržování těchto zákazů. Organizace jsou povinny v tomto směru úzce spolupracovat se ZV ROH, se závodním, případně s územním obvodním lékařem i s orgány hygienické služby.

Posuzování zdravotní způsobilosti žen pro práce při ručním zvedání a dopravě břemen od 15 do 20 kg —

MO č. 29 VMZ-ČSR č. 20—21/1974

MO č. 25 VMZ-SSR z roku 1972

Břemena o váze od 15 do 20 kg mohou ženy v rámci výkonu zaměstnání ručně zvedat a dopravovat jen za určitých podmínek stanovených v tomto předpise. Předně je nutné způsobilost k těmto úkonům předběžně lékařsky posoudit, dále zde nesmí být při zvedání překročena stanovená norma a při posuzování způsobilosti ženy se musí posuzující lékař řídit seznamem kontraindikací, které jsou uvedeny v přílohách.

Ruční zdvihání a přenášení břemen nadlimitní váhy ženami —

VMZ-ČSR č. 2—3/1973 sděl. s. 21

Jedná se o časově omezené výjimky ze všeobecného zákazu zvedání a transportu břemen ženami. Výjimky se týkají břemen o váze 15 až 20 kg, které se zvedají do výše 1 metru a přenášejí na určitou vzdálenost. Připojená tabulka stanoví, kolik takových výkonů se připouští za jednu směnu, přičemž počet výkonů je nepřímě úměrný vzdálenostem transportovaného břemene, např. při vzdálenosti do 1 metru — 70 úkonů za směnu, při vzdálenosti do 10 metrů — 45 výkonů za směnu.

**Postup interrupčních komisí při rozhodování
o umělém přerušení těhotenství —
MO č. 20 VMZ-ČSR č. 8—9/1973
MO č. 18 VMZ-SSR č. 12—13/1973**

Obě metodická opatření vycházejí z vyhlášek národních ministerstev zdravotnictví a vysvětlují především podrobně některá jejich ustanovení. Jedná se o vysvětlení pojmů představujících důvody pro povolení nebo odmítnutí interrupce jako je věk ženy, těžký zdravotní stav manžela, rozvrat rodiny, bytová tíseň, finanční tíseň, obtížná situace neprovdané ženy. Dále se podrobněji vymezuje postup u cizích státních příslušnic i okolnosti týkající se délky těhotenství.

V další části se stanoví složení interrupčních komisí, zásady postupu při projednávání žádostí o povolení interrupce a o výši příplatku za interrupci.

Ve třech přílohách jsou vzory dokladů používaných při interrupčním řízení, a to čestné prohlášení, záznamové knihy vedené u interrupční komise a protokolu o výsledku svědka.

Slovenský předpis se vcelku shoduje s českým, pouze v některých částech je podrobnější.

**Náplň činnosti středních, nižších a pomocných
zdravotnických pracovníků —
ZO č. 27 VMZ-ČSR č. 10/1972
ZO č. 51 VMZ-SSR č. 23—24/1972**

Náplň činnosti je podrobně stanovena pro tyto kategorie:

- Střední zdravotničtí pracovníci:
 - zdravotní sestra, dětská sestra, ženská sestra, dietní sestra, rehabilitační pracovník, asistent hygienické služby, zdravotní laborant, farmaceutický laborant, radiologický laborant, zubní laborant, oční optik.
- Nižší zdravotničtí pracovníci:
 - ošetřovatelka, pěstounka, zubní instrumentářka, masér, dezinfektor, laboratorní pracovník (na úseku biochemie a v laboratoři hygienické služby, na úseku histologie, v lékárně), pitevní laborant-preparátor.
- Pomocní zdravotničtí pracovníci — sanitáři na těchto úsecích zdravotnické služby: na nemocničním oddělení NsP nebo jiném zařízení ústavní péče a na operačním sále, na transfúzním oddělení, v centrální evidenci, na oddělení polikliniky, na úseku léčebné rehabilitace, hygienické služby, v lékárně, v pitevně, v sádrovně, v laboratořích, v protialkoholní záchranné stanici.

Úprava platná v SSR se od úpravy platné v ČSR liší jen nepatrně, a to v některých bodech výčtu náplní u některých skupin. Rozdělení kategorií a skupin je stejné, pouze labo-

ratorní pracovník je v SSR určen i pro úsek transfúzní služby a sanitářka je určena pro hematologické a transfúzní oddělení.

Tyto náplně stanovené ve státní zdravotní správě se však značně odlišují od náplní stanovených pro kategorie vojenských středních, nižších a pomocných zdravotnických pracovníků, jak jsou uvedeny v příloze 3 části 4 vojenského služebního předpisu Zdrav-1-1.

**Zdravotnické služby při provádění
tělovýchovné a sportovní činnosti —
ZO č. 17 VNZ-ČSR č. 8/1972**

Zdravotnické služby při provádění tělovýchovné a sportovní činnosti zabezpečují ústavy národního zdraví, a to lékaři dětské, školní, dorostové i obvodní (územní i závodní) posuzováním tělesné způsobilosti a vyspělosti cvičících a sportovců k provádění organizované povinné i zájmové tělovýchovné a sportovní činnosti, k plnění disciplín odznaků zdatnosti, k účasti na masových tělovýchovných akcích apod.

Odborné ambulantní služby při provádění tělesné a branné výchovy poskytují lékaři tělovýchovně lékařských oddělení NsP II. a III. typu.

Další část stanoví přesné úkoly lékařům tělovýchovně lékařských oddělení podle druhů sportu i výše soutěží.

Zvláštní část pojednává o způsobu zabezpečování zdravotnických služeb při tělovýchovných a sportovních akcích a podnicích.

V příloze je uvedena tabulka členění zdravotních skupin s povolenými druhy tělesné a branné výchovy.

**Dispenzární péče v oboru tuberkulózy
a respiračních nemocí a klinická klasifikace
tuberkulózy —**

**ZO č. 1 VMZ-ČSR č. 1—2/1975
ZO č. 18 VMZ-SSR z roku 1974**

Jedná se o komplexní organizační řešení dispenzární péče u těchto nemocí. Předně se stanoví, který typ oddělení v jednotlivých případech dispenzární službu poskytuje, kdo provádí třídění a zařazování osob do skupin podle druhů těchto nemocí a podle jejich pokročilosti.

Zvláštní ustanovení se zabývá i úpravou dispenzární péče o tuberkulózní vojáky ČSLA, stanoví spádové území této péče a postup vojenské správy při propouštění vojáků do poměru mimo vojenskou činnou službu. Následuje pak úprava povinných hlášení tuberkulózy a některých nemocí dýchacího ústrojí. Příloha obsahuje podrobný výklad používaných pojmů.

**Zdravotnické zabezpečení odvodního řízení
a zajištění léčebně preventivní péče
o brance —**

**MO č. 5 VMZ-ČSR č. 1—2/1975
MO č. 21 VMZ-SSR č. 14—15/1973**

Léčebně preventivní péče o brance je nedílnou součástí léčebně preventivní péče o dorost. Metodicky ji řídí

- na úrovni kraje vedoucí lékař dorostového oddělení NsP III. typu v úzké spolupráci s příslušným hlavním lékařem KVS,
- na úrovni okresu vedoucí lékař dorostového oddělení NsP II. typu (popřípadě I. typu) ve spolupráci s příslušnou OVS.

Další zásady pojednávají o zdravotnickém zajištění odvodního řízení a jeho průběhu a o léčebně preventivní péči o brance.

**Rozsah a lhůty přeočkování proti tetanu
ZO č. 37 VMZ-ČSR č. 23—24/1976**

Mimo základní očkování a přeočkování proti tetanu podle § 9 vyhlášky 46/1966 Sb. ve znění vyhlášky č. 17/1973 Sb. se provede další pravidelné přeočkování proti tetanu v každém desátém roce po předchozím přeočkování, popřípadě po očkování podle § 9, 12, 13, 14 a 16 uvedené vyhlášky. Osoby prokazatelně očkované a přeočkované podle předchozího odstavce nepodléhají zvláštnímu očkování proti tetanu podle § 12 a 13 citované vyhlášky.

**Rozsah a lhůty přeočkování proti tetanu —
MO č. 39 VMZ-ČSSR č. 23—24/1976**

Toto metodické opatření vysvětluje některé pojmy předchozího předpisu a stanoví zejména

- další pravidelné přeočkování proti tetanu, které se provádí podáním jedné dávky tetanického anatoxinu,
- co se považuje za předchozí přeočkování,
- kdo pravidelné přeočkování v jednotlivých případech provádí,
- způsob záznamu o přeočkování v občanském průkazu,
- povinnost lékařů kontrolovat záznamy o očkování a přeočkování v občanských průkazech při různých prohlídkách.

**Vládní vyhláška o vyřizování stížností,
oznámení a podnětů pracujících
č. 150 Ú. I. č. 81/1958**

Jedná se o právní normu všeobecně platnou, která zavazuje všechny orgány státního a hos-

podářského aparátu, pokud některá z otázek vyřizování těchto věcí není řešena dílčím speciálním způsobem v resortním předpise. Tak tomu je např. v armádě, kde žádosti, stížnosti apod. vojáků se řeší podle příslušné hlavy Kázeňského řádu. Avšak i v armádě se mohou nečistě vyskytnout případy, které bude nutné řešit podle této vládní vyhlášky, např. stížností rodičů vojáků, občanských pracovníků apod.

Vládní vyhláška stanoví tyto principy:

- proti stěžovateli nesmějí být prováděny přímé ani nepřímé zákroky jen z toho důvodu, že podal stížnost,
- o ústních stížnostech, které nelze vyřídit ihned, musí být sepsán záznam, který stěžovatel podepíše,
- o zvláště závažných stížnostech musí být neprodleně informován vedoucí organizace, který stanoví způsob jejich vyřízení,
- veškeré stížnosti musí být ústředně evidovány,
- prošetřování stížností musí být prováděno urychleně, hospodárně a komplexně, a to do 10 dnů, a pokud to nelze, musí být stěžovateli stížnost do 5 dnů písemně potvrzena,
- pokud stížnost nepatří do kompetence adresáta, musí ji do 5 dnů zaslat příslušné organizaci a stěžovatele o tom současně vyrozumět,
- o výsledku prošetření je nutné podat stěžovateli zprávu, a to i tehdy, jestliže stížnost nebyla oprávněná.

Při konkrétním vyřizování stížností, oznámení a podnětů se však nelze spokojit pouze s tímto krátkým obsahem a je nutné si opatřit a prostudovat celou vládní vyhlášku.

**Postup orgánů hygienické služby při provádění
zákona o hospodaření s byty —**

**MO č. 5 VMZ-ČSR č. 1—4/1976
MO č. 40 VMZ-SSR č. 13—14/1976**

Podrobně se zde vysvětlují pojmy zákona o hospodaření s byty, a to „zdravotně závadný byt“ a „zdravotně nevhodný byt“. Ve dvou přílohách jsou uvedeny seznamy, a to

- seznam indikací pro zdravotně nevhodný byt,
- seznam indikací pro oddělené bydlení určitých osob.